

بررسی اثرات ضددردی عصاره آبی بذر گیاه مرزه *Satureja hortensis linn* در موش صحرایی نر

جواد وردی^۱، معصومه ثابت کسایی^۱، محمد کمالی نژاد^۲، شیوا شریف^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده پزشکی، گروه فارماکولوژی، مرکز تحقیقات علوم اعصاب

۲- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده داروسازی، گروه فارماکولوژی

۳- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده پزشکی، گروه فیزیولوژی، مرکز تحقیقات علوم اعصاب

چکیده

در طب سنتی ایران گزارشات متعددی در مورد اثرات ضددردی گیاه مرزه وجود دارد. برای ارزیابی اثرات ضددردی احتمالی این گیاه، از مدل‌های درد مزمن (آزمون فرمالین) و حاد (آزمون Tail - Flick) در موش صحرایی نر استفاده شد. دوزهای (mg/kg) (p.o.) (۵۰۰، ۳۰۰) و (mg/kg) (i.p.) (۶۲/۵، ۱۲۵، ۲۵۰) از عصاره آبی مرزه درد را در آزمون Tail-Flick کاهش نداد. در حالی که در دوزهای مذکور، درد را بطور معنی‌داری در هر دو فاز آزمون فرمالین کاهش داد ($P < 0.001$).

سديم سالیسیلات تنها در فاز دوم آزمون فرمالین، درد را کاهش داد. ما نتیجه گرفتیم که:

۱- اثرات ضددردی عصاره از راه داخل صفاقی مؤثرتر از راه خوراکی بود. ۲- اثرات ضددردی عصاره در دوز ۲۵۰ mg/kg داخل صفاقی قویتر از دوزهای ۶۲/۵ و ۱۲۵ mg/kg داخل صفاقی، ۳۰۰ و ۵۰۰ mg/kg خوراکی و دوز ۳۰۰ mg/kg سديم سالیسیلات بود. ۳- عصاره آبی بذر گیاه مرزه، اثرات ضددردی را از طریق مکانیسم مرکزی اعمال می‌نماید، زیرا، عصاره روی هر دو فاز آزمون فرمالین تأثیر داشت. ۴- ترکیبات فلاونوئیدی و ترپنوئیدی، ممکن است در اثرات ضددردی این عصاره نقش داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: مرزه، ضددردی، آزمون فرمالین، آزمون Tail-Flick.

مقدمه

استفاده قرار می‌گیرند که با وجود کاربرد فراوان، آثار نامطلوب آنها نیز قابل توجه است [۱]. به عنوان مثال شبه آسپیرین‌ها، آسپیرینی را به دستگاه گوارش، کلیه‌ها و سیستم عصبی مرکزی وارد می‌سازند و علاوه بر آن در برخی بیماران نیز مؤثر نیستند. در مورد داروهای ضددردی اپیوئیدی نیز مشکلاتی مانند مقاومت به دارو، وابستگی،

جستجو برای یافتن ترکیبات جدید ضددردی از دهه ۱۹۶۰ در دنیا شروع شده است، چرا که داروهای موجود هنوز طیف وسیعی از اثرات ناخواسته را در بردارند که گاهی به نسل‌های بعدی هم منتقل می‌شود. هم‌اکنون بطور عمده دو دسته اصلی از مواد ضددردی یعنی اپیوئیدها و داروهای ضدالتهاب غیراستروئیدی (شبه آسپیرین‌ها) مورد